

Letos 29. novembra izteče 8 let, ko so se zbrali v Jajcu predstavniki jugoslovanskih narodov in borci za osvoboditev domovine. Ker kraljevska vlada, ki je se zatekla v London, zaradi svoje neslavne preteklosti in izdaje ni mogla voditi osvobodilne vojne, se je vse za vedno in pošteno ljudstvo zbralo ob Komunistični partiji, ki je v najtežjih trenutkih prevzela vso odgovornost v borbi za osvoboditev nase. Po dveh letih težkih borbah je narodno-osvobodilna vojna zavzela tak razmah, da si je jugoslovansko ljudstvo postavilo za cilj ne le izgnati okupatorja, temveč tudi ustvariti ljudsko državo brez kralja in vseh tistih, ki so naše delovno ljudstvo v predvojni Jugoslaviji sami izjemali, v vojnem času so pa ga prodajali. To se je zrealiziralo v sklepih drugega zasedanja AVNOJ.

29. novembra 1945 je Ustavodajna skupščina le zakonila, za kar se je ljudstvo štiri leta borilo. To je bil naraven in nujen zaključek narodnoosvobodilne borbe. Proglasitev Federativne ljudske republike Jugoslavije pa ne pomeni, da je že vse doseženo. Nasprotno, pomeni uvod v novo, boljše in pravičnejše življenje. Svoboda je bila izbojevana na vojnem področju; svoboda pa je treba okrepiti in utrditi tudi gospodarsko. Gospodarsko, industrijsko zaostalo domovino je bilo treba dvigniti in jo preskrbeti z vsem, kar nam naša polja in naši rudniki lahko nudijo. Cesar nam pa naša zemlja in naša polja ne morejo dati vsled podnebne razmere, pa bomo dobili za stvari, ki jih imamo več, kakor jih rabimo.

Naše delovno ljudstvo se je z močno voljo lotilo dela. Čeprav smo morali premagati ogromne težave, ko sta nas hotela vzhod in zahod izločiti in uničiti, smo dosegli lepe uspehe. To nam dokazujejo nove tovarne, to nam dokazujejo današnja preskrba, ki doživlja prav v tem času največji prekrat, prekrat na bolje, ker z odpravo garantirane preskrbe cene na tem trgu padajo in ne, kakor so nekateri prero-

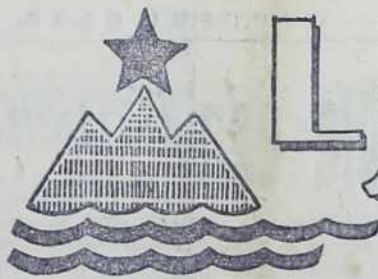
kovali in pričakovali, da bodo porasle.

Tukaj se odraža pravilno vodstvo našega gospodarstva, ki je lahko preneslo bojkot vzhodnih informbirojevskih držav. Se več, ker nismo slepo prevzeli njihovih »preizkušenih vzorcev«, smo lahko dosegli take uspehe. Upoštevajoč naše razmere uporabljamo lastne izkušnje. Uspehi se odražajo v našem gospodarstvu, kjer se je poleg novih tovarn povečala proizvodnja tudi v starih, ker so proizvajalci-delavci prevzeli vodstvo v svoje roke.

Pa ne le uspehi na gospodarskem polju. Pravilnost naše politike in vodstva tistih, ki so se prvi borili za osvoboditev in za socializem, se odraža tudi v razvoju ljudske oblasti. Z demokracizacijo se oblast prenaša na najnižje organe ljudske oblasti in na same volivce. Kot posledica tega bodo v kratkem iz majhnih okrajev ustanovljeni večji, majhni krajevni ljudski odbori pa se bodo združili v večje občinske ljudske odbore. To so velike spremembe na poti v socializem, kakor sta jih v prejšnjem stoletju napovedala Marks in Engels.

To razbija trditve vseh tistih, ki trdijo, da smo se prodali, in nas klevetajo z vsem mogočim in nemogočim. Kdo se bo še zmenil zanje! Prav tako pa razbija tudi želje tistih, ki želijo, naj bi naša domovina pred njimi padla na kolena. To so pričakovali na vzhodu in na zahodu, dokler se niso prepričali o upornosti in vztrajnosti naših delovnih ljudi. Ko pa je zahod sprevidel, da v borbi za mir Jugoslavija mnogo pomeni, so tudi tamkajšnje vlade — ker nas je delovno ljudstvo že prej cenilo — zavzele do nas drugo stališče. Danes dobivamo od njih pomoč in lahko upamo, da nas bodo kot miroljubno ljudstvo podprli v vsaki stiski.

Tako si je naša mlada ljudska republika krčila pot skozi težave in si bo tudi v bodoče, če bo treba, kajti naše ljudstvo ne bo klonilo prej nikomur, ki bi mu hotel okrniti njegovo svobodo.

Krojači so znižali cene

Čeprav smo priče podražitev obrtniških storitev v mnogih obratih in delavnicah, nas je prijetno presenetila vest, da je krojaška delavnica v Radgoni znižala cene storitvam pri šivanju oblek I in II kategorije od 20 do 80 din pri komadu. Pocenitev res ni posebno občutljiva (4 odst.), vendar kaže na razumevanje malega kolektiva do potrošnikov in daljnosežnih ukrepov ljudske oblasti v prehodu na novi gospodarski sistem. Radgonski krojači so prvi v okraju uvideli, da je v pocenitvi storitev in proizvodov zanesljivi ključ do ljudskega blagostanja.

Gasilci lendavskega okraja se ne ustavijo pred nobeno nalogo

Nepoučen človek se bo morda vprašal: »Kaj pa imajo gasilci skupnega z izobraževalnimi tečajji?« No, takšnim ljudem so lendavski gasilci postregli z vzgledom, kako je treba skrbeti za vzgojo članstva in ostalega kmečkega prebivalstva.

Zadnje dni so bili po vseh večjih središčih okraja seminarji za voditelje gasilskih enot in

društev. V Žižkih je obiskalo seminar 70 gasilskih podčastnikov. Na seminarjih so izmenjali misli o organizacijskem delu v društvih in se hkrati pogovorili o vzgojnem delu v dolgih zimskih mesecih.

Čeprav je letos Ljudska prosveta potrkala na vrata vseh množičnih organizacij, so ji edino gasilci ponudili roko in nesebično pomoč. Pri svoji obljubi se niso zadovoljili s tem da

bodo obiskovali tečaje, temveč so možato sprejeli nase odgovornost za organizacijo in tehnično izvedbo tečajev v krajih, kjer ni učiteljskega kadra. Kakor vidimo, bodo tečajji tudi v vaseh, ki so odmaknjene od kulturnih središč. V diskusiji o vsebini predavanj so sklenili, da se je treba posvetovati s tečajniki, ki bodo prav gotovo povedali, kakšna predavanja želijo. Gasilska organizacija bo poslala med tečajnike svoje strokovnjake s predavanji o gasilstvu, tehniki gašenja, čuvanju brizgal in orodja itd. Njihova pripravljenost, da v nekaterih krajih sami organizirajo tečaje, bo razbremenila učitelje, da se bodo lažje pripravili z kakovostnimi predavanji iz splošnih predmetov. Svojo pomoč so obljubili tudi predavatelji lendavske Ljudske univerze.

V Lendavi se je pred dnevi pričel gospodinjski tečaj, ki ga obiskuje 28 deklet in žena. Ker je zlasti med gospodinjami mnogo zanimanja za kuhanje, pričakujejo, da bo število tečajnic naraslo. Da tudi na podeželju ne manjka dobre volje, so nam povedali predavatelji, ki so obiskali vaščane Strehovec, Bogojine in drugih krajev, jim predvajali filme o tehniki in kmetijstvu ter jih poučili o gradnji higienskih stanovanj, iz sušenju prekmurske ravnine in drugih stvarih, ki želijo prekmurskega kmeta. Stevilna povabila, ki so jih obiskovalci kinopredstav naslovili na predavatelje, govore, da bodo letos zmogli organizirati 15 izobraževalnih tečajev, ki jih imajo v delovnem programu.

V Polani in Črensovcih se je prigrabilo 55 gasilcev, ki želijo obiskovati šoferski tečaj. Izgleda, da ne bo ostalo le pri željah, kajti gasilska zveza se je zavzela, da bo s pomočjo strokovnjakov usposobila v zimskem času več gasilcev za dobre vozače in strojnike v društvih.

Štajerci in Prekmurci

Zadnjega zbora volivcev, ki je bil 9. novembra v Radgoni, se je udeležilo lepo število prebivalcev trga. Nič čudnega, saj so tokrat govorili o stvareh, ki zanimajo vsakega človeka. Najvažnejša je bila točka dnevnega reda upravno teritorialna ureditev bodočih okrajev ali kakor pravijo Radgončani: Murska Sobota ali Maribor?

Pred zbranimi volivci je spregovoril tov. Kociper, predsednik izvršilnega odbora OLO in jim pojasnil, zakaj bo prišlo do ukinitve nekaterih okrajev v naši republici. Iz njegovih ust so med drugim zvedeli za predlog, ki predvideva priključitev radgonskega okraja k mariborsko-okoliškemu okraju, seveda brez Radence in Radgone, kate-

rih prebivalci naj sami odločijo, kam bodo pripadali v prihodnosti.

Volivci so napeto poslušali govornika. No, pa so se oglasili stari radgonski »purgarji!« Dimnikarski mojster Miško Kržanec je celo vročično privlekel na dan staro »teorijo« o obstoju Štajercer. Kam je meril, so volivci kmalu uganili. Njegove kipeče besede so zadele v prazno: k soboškem okraju ne bi rad pripadal, kajti (po njegovem! op. ured.) se Štajerci neradi družijo s Prekmurci, celo zakonskih zvez ne sklepajo z ljudmi onkraj Mure, kjer je baje življenje slabše, dobessedno: na nižjem nivoju. Tako je Kržanec temeljil svoj predlog! Ko se je nagibal k Mariboru, je v

svojem zastarelem govornem registru omenil »večvrednost« Štajercer, ki so s priključitvijo k Soboti v nevarnosti, da se izgubijo v reki Prekmurcev. Govoril je, misleč, da je prišla ura, ko lahko pokaže svojo barvo. Toda zmotil se je! Njegovi bližnji »pristaši« in »purgarji« so ga res s ploskanjem pozdravili, pošteni volivci pa so mislili drugače. Ni naključje, da se sprašujejo: »Mar misli Kržanec, da smo v stari Jugoslaviji, v deželi, ko smo se »šli« Kranjce, Prekmurce, Štajerce...? Res, naši ljudje prav dobro vedo, kam jih je v gnili Jugoslaviji spravila strankarska in pokrajinska razdvojenost, delitev na Kranjce, Štajerce, Dolenjce. Vsi obojevalci starega, kamor verjetno spada tudi naš poznanec, bi že morali vedeti, da živimo v domovini, skovani s krvjo najboljših sinov, temelječi na bratstvu in enotnosti. Kakor na dlanj je, da naše ljudstvo ne bo dopustilo sovražnikom, da bi ribarili v kalnem, izigravajoč velike pridobitve revolucije.

Prav je, da volivci povedo svoje mišljenje o bodoči razmejitvi okrajev, kajti gre za ukrep, ki ga je treba s trezno presojo uveljaviti v korist delovnega ljudstva. Naši ljudje pa znajo tudi izluščiti plevel iz bujno rastočega žita, kar so pokazali radgonski volivci na svojem zborovanju.

V lendavskem okraju bo 11 občin

Zadnji zbor volivcev v lendavskem okraju so poleg drugih nalog nanizali tudi številne predloge o bodoči upravni teritorialni ureditvi okraja in ustanavljanju samostojnejših enot ljudske oblasti — bodočih občin. Skoraj povsod so volivci z razumevanjem posegali v razpravo in dajali svoje pripombe k skupnemu predlogu komisije za ljudsko oblast pri Okrajnem ljudskem odboru v Lendavi.

Po predlogu, ki so ga volivci na zborih preresetali, se bo združilo 26 sedanjih ljudskih odborov v 11 novih občin, ki bodo imele svoje sedeže v večjih središčih. Na 1 občino bo prišlo povprečno 3000 prebivalcev. Občini v Lendavi in Turnišču bosta imeli spričo razvite industrije in obrtnišva najmočnejše gospodarstvo.

Kakor smo že povedali, so volivci dali svojo sodbo o bodočih občinah. Vendar so ponekod prišla do izraza lokalpatriotska nagnjenja nekaterih voljenih organov ljudskih odborov, ki so se iz bojznosti za stolčke prizadevali, da bi zavrlj zdrave težnje volivcev po gospodarski in kulturni samostojnosti, ki je mogoča le v večjih oblastnih enotah. V Kobilju so vaski možje zagovarjali obstoj občine v mejah sedanjega ljudskega odbora, čeprav je teritorialno zelo majhen in nesposoben, da v bodočem gospodarskem razvoju odigra pomembno vlogo nove občine. No, navsezadnje je obveljala trezna beseda volivcev, da se priključijo k občini Dobrovnik. Tudi Hotičani so sprva mislili na svojo občino, pozneje pa spoznali, da je bolj pametno, če se pridružijo občini Gaborja. Na zboru volivcev v Pečišovcih so volivci sprejeli skupen predlog, ki je povsem na mestu in uresničljiv. Tako so se Petišovčani odločili

za Lendavo, volivci Benice in Pinc pa bodo bodoči občani Doline. Vas Motvarjevci teži k občini Prosenjakovci v soboškem okraju, vaščani Ivanjcevi k občini Bogojina, naselje Grede k Črensovcem itd. Vse te, v bistvu zdrave težnje volivcev, so dobile svoje mesto v skupnem predlogu.

Povsem razumljivo je, da se mnogo razpravlja o združitvi prekmurskih okrajev. Večina volivcev vidi v tem predlogu pot do uresničenja skupnih interesov Prekmurcev, zlasti še skupnih nalog, ki se sučejo okoli melioracije Prekmurja, gradnje bodoče železnice Beltinci—Lendava in drugih stičnih točk, ki davejajo Prekmurje kot celoto. Za Lendavčane in okoliške vaščane ostane zagonetika le prometna zveza s Soboto, kot bodočim okrajnim središčem. Dosedanja avtobusna zveza ne bo odgovarjala potrebam prebivalstva v prihodnosti in bo treba o pravem času misliti na izboljšanje možnih prometnih zvez med obema prekmurskima mestoma.

Pričela se bodo pogajanja za sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo

V Washingtonu so sporočili, da bodo tri zahodne velesile v kratkem naredile nove ukrepe, da bi se nadaljevala pogajanja za sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo. Kakor znano vso sedanja pogajanja namestnikov zunanjih ministrov štirih velesil niso bila uspešna. Avstrijska vlada se za sklenitev mirovne pogodbe posebno zavzema, ker ima zelo velike okupacijske stroške. Pogajanja se bodo pričela prihodnji mesec.

Vedno več upanja za pomiritev na Koreji

Po zadnjih poročilih, ki jih dobivamo iz Koreje, izgleda, da bo končno na Koreji vendarle prišlo do miru. Največji uspeh predstavlja v zadnjem tednu sporazum glede razmejitvene črte med Severno in Južno Korejo. Doslej so se sporazumeli o razmejitveni črti v dolžini 170 kilometrov, medtem ko so pogajanja za deset krajev še v teku. Obe delegaciji se trudita, kako bi izrgale nasprotniku še eno vas ali en strateško pomembno hrib, vendar izgleda, da se bodo končno tudi o teh krajih enkrat nehali prerekat. V zvezi s pogajanjem so za iste kraje tudi ostre borbe, ki bi naj bile poudarek za borbo pri zeleni mizi.

Po sporazumu naj bi pripadlo Južni Koreji okoli 2500 kvadratnih kilometrov severnokorejskega ozemlja, medtem ko bi Severna Koreja dobila od Južne le mesto Kesong in nekaj

manjših krajev s približno 1000 kvadr. kilometrov površine. S sprejetjem te »naravne« razmejitvene črte, ki seka polotok v ravni črti (najkrajši), bi torej znameniti 38. vzporednik končno izgubil veljavo kot meja.

Vprašanje Koreje z mirom seveda še ne bo rešeno, temveč bo politična borba trajala še naprej. Gre namreč zato, da je treba obe Koreji združiti in narediti svobodno državo. Danes se je tudi že pokazalo, da je SZ s svojo politiko na Koreji hotela vplesti Združene države Amerike v vojno s Kitajsko, kar pa se ji ni posrečilo.

V Ameriki je naredila posebno veliko razburjenje vest, da so Kitajci in Severnokorejci pobili nekaj tisoč vojnih ujetnikov, pripadnikov čet Združene poveljstva. Kitajci te vesti zanikajo, Američani pa zahtevajo od poveljstva podrobna poročila o tej zadevi.

V Egiptu vedno bolj vroče

V conj Sueskega prekopa se incidenti vedno bolj množe. Nek Egiptčan je vrgel bombo na poslopje britanskega letalstva v Ismailiji ter jaže ranil britanskega častnika. Atentator je po-beenil. Zaradi stalnih incidentov v Ismailiji so se angleške čete po poročilih angleške agencije, umaknile s tega mesta in so nadzorstvo nad mestom prevzeli Egiptčani. Iz tega mesta so izselili tudi okoli 5000 civilnih oseb, britanskih državljano-

Britancem naprave za čiščenje vode. Po polurnem streljanju so se Egiptčani morali umakniti. Britansko veleposlaništvo je objavilo da so britanski vojaki v Port Saidu streljali na pet egiptovskih delavcev, ki so hoteli prerezati bodočo žico okoli britanskega skladišča za strelivo. Štiri Egiptčane so ubili, pet pa je bil ranjen. Pri Ismailiji so neznanici streljali tudi na nek britanski avtomobil, ki je tudi odgovoril s strojnico.

Razvoju dogodkov v Egiptu sledijo vse arabske države. V Parizu so imele že nekaj sestankov, na katerih proučujejo položaj Menijo, da bodo v kratkem izdale skupno izjavo, glede vprašanja Sueskega prekopa. Sudana in obrambnega pakta za srednji Vzhod.

Katastrofalne poplave v Italiji

V Italiji je veliko deževje okrog desetega novembra povzročilo zelo velike poplave, kakršnih že dolgo ne pomnijo. Izredno narasla velika reka Po v Severni Italiji je razdrila obrambne nasipe in se razlila pa veliki ravnini. Poplava traja že deset dni in je zajela nekaj tisoč kvadratnih kilometrov. Poplavljeni je cela vrsta mest in na desetine vasi je pod vodo. Voda je zalila več deset tisoč

Izdelki naših tovarn

hiš, katerih prebivalci iščejo zavetja drugod. Mnogo je bilo tudi smrtnih žrtev. Voda je sedaj že dosegla Jadransko morje in je pričela upadati. O povzročeni škodi se še ne da govoriti, vendar je ogrom-

na in dosega milijarde. Mednarodni Rdeči križ že zbira prispevke za ponesrečence. V zadnjih dneh so hoteli z razstreljevanjem jezov in nasipov, da bi tako omogočili hitrejši odtok vode v morje.

Opravičeno in neopravičeno gibanje cen

Zadnji čas so cene raznim proizvodom in storitvam tako gibljive, da skoraj slednji dan prinese kako spremembo. Ta nestalnost cen pa med nekaterimi ljudmi povzroča začasno zmedo, ker ne vedo, če bi hiteli z nakupom in prodajo ali bi bolje kazalo počakati. V tako zmedo pa zapadajo le tisti ljudje, ki nasedajo govoricam za plotom. Kdor pa zasleduje razvoj našega gospodarstva, mu je jasno, kakšen cilj imajo te spremembe cen in v katero smer se bodo gibale.

Omembe vredno je, da pri tem prihaja do posameznih izjem, ki jih povzročajo posamezniki, ki poizkušajo neopravičeno dvigati cene. Take izjeme so se pojavile predvsem pri obrtnikih, ki so v začetku novembra poskočili s cenami za svoje storitve v želji, čim več zaslužiti. Tako so tudi pri nas nekateri obrtniki, predvsem brivci, dvignili ceno za 100 odst. Dvig cen za brivce, striženje in druge storitve so opravičevali s povečanjem izdatkov. Praksa pa je pokazala, da bodo s tako pretirano podražitvijo težko dosegli zaželen učinek ter zgubljajo svoje stranke.

Zato so pametneje naredili soboški krojači, ki so sklenili, da v glavnem ne bodo dvignili cen za svoje delo, ker bi s tem lahko zgubili stranke, kar bi povzročilo zmanjšanje njihovih dohodkov. To pa zato, ker je krojačev precej in se bojijo medsebojne konkurence. Vendar je to še najpametnejši izhod. Saj je tudi vodstvo Mariborskih mestnih krojaških delavnic sklenilo, da

bodo še vnaprej obdržali stare cene. Jasno, da vsled tega niti privatni mojstri ne smejo dvigniti cen, če nečejo ostati brez dela.

Enako so mariborske mestne brivnice močno vplivale na zmerne cene, saj računajo za britje le 15 din in za striženje 28 din. Tudi privatni mojstri se morajo ravnati po njih ali pa lahko v praznih delavnicah dremajo. To kaže, da se prvi pretirani dvig cen (kjer je bil pretiran) ni obnesel, ker je pri tem treba upoštevati odjemalce in stranke.

Po drugi plati pa smo zadnji čas beležili tudi padanje cen, kar je za nas navadne državljanke, ki nismo samostojni obrtniki niti gospodarji, bolj razveseljivo. Svinjsko meso dobimo v Soboti že po 140 din, kar je razveseljivo predvsem za naše gospodinjice — seveda tudi mi občutimo to pri kosilu. Sicer so kljub temu še težave ker včasih zmanjka v mesnici mesa.

Gotovo pa se našim kmetom zdi, da imajo še večje težave, ker morajo svoje prašiče poceni prodajati, saj je cena pisanim prašičem padla že na 70 din za kilogram. Pa še za tako ceno ni dovolj kupcev, ker so v jeseni spitali mnogo prašičev. Sicer se bo temu dalo odpopoliti, ker se bo meso pošiljalo v Maribor in druga mesta, kjer ga nimajo preveč. Glede cen se bodo pa tudi potolažili, ko se bodo prepirali, da tudi tekstilnemu blagu padajo cene.

Pravilo, kakor bodo padale cene kmetijskim pridelkom, ta-

ko bodo zniževali cene tudi industrijskim izdelkom, se že uveljavlja. To je potrdila prejšnji teden Ljubljana, ker so trgovska podjetja ponovno znižala cene tekstilnemu blagu, nekateremu do 30 odst. Torej se tudi kmetom ni treba hudovati, ker so prašiči poceni. Kajti od znižanja cen tekstilu bodo tudi sami imeli korist.

Iz gibanja cen v zadnjih tednih in mesecih lahko sklepamo, da prevladuje težnja k zniževanju in utrditvi cen. Zato ne ravnajo prav tisti pridelovalci-kmetje, ki hočejo s svojimi pridelki v shrambah čakati boljših cen, ker jih ne bodo dočkali, niti potrošniki, ki si hočejo nakopiti zaloge. Nekateri imajo že slabe izkušnje za mastjo, ko so ob sprostitvi prodaje nakupili večje zaloge, potem pa je cena padla.

Zato ni vredno se razburjati, čeprav trenutno nastopijo kakšne težave. Mnogi ukrepi, ki so prizadeli nekatera, so bili nujni, a obenem koristni, ker so povzročili spremembo na bolje. Tako je tudi s temi težavami, ki jih trenutno še čutimo potrošniki in proizvajalci. Razočarani bodo le oni, ki mislijo, da je dozorel čas za njihove spekulacije. Za preprečitev spekulacije pa je poleg vsega potrebna še kontrola potrošnikov. To pa nam omogočajo vse sedanje uredbe, če se bomo le posluževali svojih pravic.

Tretji v Sloveniji

Člani sindikalne podružnice zadrufnega sklada v Ljutomeru teknujejo v počastitev 10. obletnice JA. Posebno pridno so zidarji, tesarji in pomožni delavci na zadrufnih gradbiščih. Na Razkrižju, v Stročji vasi, Norsinčih in drugod rastejo nova poslopja in hlevi. Često se spoprimejo tudi s težavami, ki ovirajo nemoten potek zadrufnih gradenj. Ponekod so si sami dovažali gradbeni material na gradbišča, v Lukavcih pa so celo odvrnili sovražnika, ki je zaviral pripravljala dela za preureditev zadrufnih hlevov.

Uslužbenci sklada so pomagali kmečkim delovnim zadrufam

Kapela razglašena za partizansko vas

Na zadnji seji Okrajnega odbora Zveze borcev za radgonski okraj so člani razpravljali o doseženih organizacijskih uspehih in kritično ocenili nedelavnost nekaterih odbornikov. Med drugim so ugotovili, da se je v okraju povečalo število krajevnih zvez za štiri nove organizacije, tako da deluje trenutno 22 Zvez s 1200 člani. V mnogih vaseh so na pobudo borcev poživeli kulturno-prosvetno dejavnost. Letos so dostojno proslavili 22. julij — Praznik vstaje, s partizanskim maršom in prenosom štafetne zastave. Rezultate šestmesečnega tekmovanja v čast 10. obletnice naše armade obeležujejo zlasti uspehi članov Zveze borcev v Apačah, na Tratah in v Vidmu. V teh krajih so največ storili za izvenarmadno vzgojo mladine in prebivalstva. Med delavnimi organizacijami sta tudi zvezi v Radgoni in Cerkevniku. Zadovoljiv napredek kažejo strelske družine, ki so uspešno nastopile na okrajnem tekmovanju v Radgoni.

Sedaj se pripravljajo na volitve v odbore krajevnih zvez, občinskih odborov ZB ter na okrajno skušnino, ki bo zasedala v prihodnjih dneh. Po vseh krajevnih zvezah se zbirajo odborniki in člani na predvolilnih sestankih, kjer pretresajo letošnje delo in predlagajo kandidate za bodoča vodstva svojih organizacij.

Na seji so pregledali potek priprav za izvedbo partizanske-

ga marša iz Radgone na Kapelo, ki so jo ob tej priliki proslavili za partizansko vas. Sklenili so, da bodo odšel vsako leto ob obletnici republike obiskovali Kapelčane, med katerimi so bili padli junaki Talany, Jurkovič in Kerencič, ki so prvi v okraju dvignili borbena pest, organizirali narodnoosvobodilno gibanje in ustanovili okrožni odbor Osvobodilne fronte. Ka-

pela je dala šest žrtev, ki so padli kot talci za svobodo.

Na praznik armade bodo na svečan način podelili odlikovanja 140 zaslužnim borcem. Podelili pa so tudi podporo 5000 dinarjev ženi padlega borca iz Cerkevnikja ter pohvalili doseženega sekretarja ZB tov. A. Markona, ki je največ pripomogel k skupnim organizacijskim uspehom.

Smo zadovoljni in veselji

Pismo z mladinske proge

V eni izmed zadnjih števil našega tednika smo poročali, da je iz Ljutomerskega okraja odšla na progo Doboj—Banjaluka delovna brigada mladincev predvojaške vzgoje. Pred dnevi smo prejeli pismeco, v katerem nam komandant J. K. piše:

Na progo smo prirazjali 4. novembra. Takoj smo si uredili taborišče in se pripravili, da pomagamo ostali mladini pri gradnji izredno pomembnega objekta petletke. Delamo 7 ur dnevno pri polaganju tračnic in presegamo normo za 85 odstotkov. Delamo v zadnji izmeni mladinskih brigad in v veseljem pričakujemo uspešnega zaključka gradbenih del. Po delu se vadimo v streljanju in športnih disciplinah. Priznanjuje nam edino učnih pripomočkov za kulturno-prosvetno delo med brigadirji.

Naša brigada se imenuje po domačem partizanskem borcu Cirilu Jurešu. Že prvi teden je postala udarna. Mladinci so dobili obleke in obutev, stanovanjska so lepo urejena in čista. Tudi s hrano smo zadovoljni. Mladinci dobijo dnevno po 5 cigare in nekaj sladkih bonbonov.

Nesreč do sedaj nismo imeli, zato upamo, da se bomo zdravi vrnili na svoje domove. Zdravniki nas večkrat obiščejo in se očetovsko brigajo za naše zdravje.

Sredi novembra smo imeli posvetovanje, katerega so se udeležili zastopniki vseh sektorjev. Ob tej priliki so ugotovili, da je dosedaj delalo na progi 86.500 mladincev, ki so izkopal 1 milijon 635 tisoč 500 kub metrov zemlje in kamenja, zgradili 36

mostov, 295 izkopov v dolžini 1500 m, zabetonirali 35.5000 kub. metrov betona in položili tračnice na tras v dolžini 75 kilometrov. Mladi graditelji se posepešno borijo pri delu, kajti obljubil so, da bodo progo dogradili do Dneva JA. Ta dan pričakujemo z velikim tekmovanjem.

Pošiljamo borbene pozdrave vsem našim voditeljem v domačih krajih, ljudstvu Obmurja in našim domačim. Obenem pozivamo mladino predvojaške vzgoje, da nam sledi pri vodenju naskoku za dograditve mladinske proge.

Jaušovka, dne 22. nov. 1951.

Člani MDB »Cirila Jureša«.

ni zaleglo! V boju »mož proti možu« so se napadali polastili brigad, prepodili iz jarkov brambovce in zavzeli obrat. Boj je bil končan.

Pred vrsto 500 mladincev predvojaške vzgoje, gasilcev in domačih brambovcev so stopili voditelji iz manevrskega štaba in poročali, kako so se zadržale posamezne enote. — Najprej je padla sodba o gasilcih, ki so nepreračunljivo posegli v neposredne boje na obrambni črti. Z vojo so napadli deset metrov oddaljeno mitraljezno gnezdo. Niso prav storili. Njihova naloga je bila, čuvati od ognja ogrožena tovarniška poslopja. Obramba se je zagrizeno upirala, zlasti na odseku, kjer je napadala enota poročnika Cveta. Na tem področju je odpor zavzel takšno ostrino, da bi skoraj prišlo do medsebojnih pretepev. V manevru je takšno držanje nesmisel; nekdo se pa mora predati, kloniti. Marsikateri napadalec je po nepotrebnem izpostavljal svoje življenje krogam brambovcev zlasti pri pomikanju preko travnikov in zoranega polja. Ni videl naravnih jarkov in bližnjega grmičevja!

Vsaka kritična, a tehtna beseda vojaških voditeljev je merila v končni zaključek: izognimo se sličnih napak v prihodnosti! Dobro premišljeni načrt je polovica uspeha! Borečki manever je šepal na pripravah, ki niso bile povsem vzajemno zamisljene in izvedene od vseh nastopajočih enot. Toda vse slabosti se zdalec ne odtehtajo visoke morale sodelujočih, zlasti še borečkih opekarjev, ki imajo nemalo zaslug za uspeh nedeljske obrambne manifestacije in jih je vodstvo manevra pisмено pohvalilo.

Kratke vesti z vsega sveta

Rim. V Rimu se je pričelo zasedanje sveta Atlantskega pakta. Po dosedanjih poročilih bodo razpravljali predvsem o vskladih vojaških in gospodarskih potreb članic.

V Rimu zaseda tudi Svet OZN za kmetijstvo in prehrano (FAO), ki razpravlja o problemih prehrane in dviga kmetijske proizvodnje. Naš delegat se zavzema za tehnično pomoč kmetijskim državam pri razvoju kmetijstva, ker je le s tehniko in umnim kmetovalcem mogoče doseči višje donose.

Albanija. Begunci iz Albanije, med katerimi so tudi zdravniki, poročajo, da ruski zdravniki v Albaniji preizkušajo razne svoje serume na albanskih bolnikih. Zaradi takih poizkusov je že več bolnikov med mukami izgubilo življenje. Zdravniki poročajo, da so ti poiskusi zelo pogosti, tako da so se albanske bolnišnice spremenile v eksperimentne sovjetskih zdravil.

Pariz. Razprava o razorožitvi traja dalje, vendar še niso bili doseženi nobeni sporazumi, ker Višinski še naprej poudarja stare obtožbe zoper zapadne sile.

Maroko. Kakor znano, se narodna stranka v severnoafriškem francoskem Maroku skupno z arabskimi državami že dalj časa bori za samostojnost, o kateri pa francoska vlada ne čuje ničesar slišati. Tudi sosednja

francoska kolonija Tunis si prizadeva, da bi si pridobila kolikor mogoče avtonomije, vendar le-ta bolj s prošnjami kot zahtevami. Arabske države so sprožile maroško vprašanje pred Združenimi narodi, vendar zaenkrat Francija odklanja vsako razpravo o tem vprašanju.

Perzija. V Perziji bodo prihodnji mesec parlamentarne volitve, na katerih bo odločeno, ali Mosadik še dalje ostane na oblasti ali ne. Angleži si vsekar želijo padeč Mosadikove vlade.

Reka. Sporočeno je, da je naš parnik »Podgora« nasedel s prednjim delom na peščinah pred severnoafriškimi pristaniščem Namours. Ladja drugače ni poškodovana in je posadka še na njej.

Beograd. Od osvoboditve je bilo v Jugoslaviji zgrajeno že nad 15.000 objektov kapitalne graditve, za katere smo investirali nad 66 milijard dinarjev. Zgrajeno je bilo tudi 27.000 kmetijskih objektov in 1822 km železniških prog. Do konca petletke moramo dograditi še 295 ključnih objektov, za katere je že določeno 15 milijard dinarjev investicij.

Beograd. V Beogradu bo te dni zasedanje Generalne skupščine Mednarodne zveze bivših borcev. Nekateri delegati so že prispeli v Beograd.

Ponovni, umerjeni pisk sirene v Križevcih je odprl vrata zaslišnih zaklonišč. Iz njih so se vsuli člani protiletalske zaščite Križevce, Veržaje in sosednjih vasi. Kemičarje je presenetila pred šolskim poslopjem stoječa tabla z grozečim napisom: Bojni plini! Samo za hip so postali in si pokrili obraze s plinskimi maskami. Kmalu je bila cesta posuta s prahom ter pripravljena, da lahko stopi nanjo človeška noga. Sreča, da sovražnik ni odvrnil rusilnih bomb... Sicer pa, tudi nanje so pripravljani...

Sovražnik je stresel svojo jezo nad poslopji borečke opekarne in jih zažgal. Z močnimi curki vode iz cevi gasilskih brizgal so se spravili nadenj gasilci Ljutomera, Cvena, Ključarovec...

Medtem se je okrog obrata strnil živ obroč domačih brambovcev. Borci — opekarški delavci so poleg v jarke, za kupe kamenja, opeke in ilovice. Njihove oči so bile uprte na prostrano polje, v skrivnostno šumeli gozd. Na zapadni strani obrata je predstraža v sredini zemljokopa budno prežala po bližnji okolici. Večkrat je smuknil mimo hiter sel brambovcev z nujnimi poročili o premiku nasprotnika. Predsednik sindikata opekarjev Rajh in komandant obrambe Belec sta čisto obiskala položaje in podžigala borce. Kakor da bi potegnili vrvice, je šlo od ust do ust poslednje sporočilo: »Branili bomo zemljo do zadnjega pednja...«

moža odgnala v hišo in tam zastražila. Potem je skušal ponoriti množico, kar pa mu dolgo ni uspelo. Nekateri Hudournikovi pristaši so namreč bili mnenja, da dobo Hudourniku največ pomagali, če se zmeda sploh ne konča, ker se tako sodba ne bi mogla nadaljevati.

Krik in vika je zmotil celo Bukovčevno ženo, ko je prišla na dvorišče pogledat, če mož morda ne prihaja h kosilu. Na mah je pozabila na kuho in je stekla proti Hudournikovim hiši. Radovednost ji ni dala miru, bala pa se je tudi za moža, da ga ne bi kje pobili.

Ko je Bukovčeva Marta pritekla v Hudournikov sadovnjak in opazilo moža v senci, naslanjajočega se s hrbtom na neko slivovo deblo, kako je mirno opazoval pojemajoči boj, si je za trenutek oddahnila. Pa le za trenutek, kajti hitro je stekla k njemu in ga vsa zasopla nestrpno vprašala:

»Kaj se je zgodilo?«

»Tepejo se,« ji je odgovoril mož mirno in malomarno, kot bi hotel reči, kaj se sprašuje, saj vidi.

»Zakaj?«

»Eni za Hudournika, drugi pa proti njemu.«

»Kaj pa delaš ti?« ga je vprašala žena ježno.

»Pusti jih, saj ne vedo, kaj delajo,« se je hotel Bukovec izmotali s svetovitimskimi izreki (vsa) tako se mu je zdelo, da je nekaj podobnega zapisano nekje v svetem pismu), ker je

vedel, kaj ženina jeza pomeni in kaj ona te trenutek misli.

»Tako?! Mar misliš, da sem za to leta dolgo čakala tega trenutka, da bi sedaj Hudournikovi grehi ostali nezaknovani?«

»Saj ni tako velik grešnik, kakor misliš,« jo je miril mož.

»Tako? Kaj pa ti je. Včasih nisi mislil tako. Kaj si rekel takrat, ko si opazoval skozi okno, kako je Kozakom kazala na našo hišo in rekla: »Od te hiše je tudi pri partizanih?«

»Saj smo vendar kristjani.«

»Zda? smo kristjani, takrat pa nismo bili. Ti tepec, ti! Ko bi bil doma naš France! On bi drugače nastopil. Ti pa jim vse odpusti, morda se ti še enkrat povzamejo na vrat, ti tepec, ti!« Od jeze je mahala z rokami in pri zadnjih besedah ga je pošteno sunila v rebra.

Marko Bukovec se je čutil krivega, zato ženi ni vrnil sunka. Saj res, kaj bi rekel njegov sin...

Po tej lekciji ga je Marta pustila in se urnih korakov bližala množici, ki se je umirjevala. Tudi Marko ji je počasi sledil in ugibal, kaj je važnejše: krščansko usmiljenje ali sin.

Vse je kazalo, da se bo sodba lahko nadaljevala. Tedaj je zaprosil za besedo Farizejer, ki je že prej pomagal miriti razburjeno množico. Postavil se je skoro tik mize in začel:

»Bratje kristjani! Kakor vidim, se je hudobec naselil med nas, da bi med nami povzročil

sovraštvo. Res so se Hudournik in njegove hčere pregrešili zoper nas (besedo nas je posebno poudaril), vendar mislim, da ti grehi niso taki, da bi se mi zaradi njih danes tukaj pretepali in ustvarjali novo sovraštvo.

Vsak greh in prekršek mora biti kaznovan, pravijo ljudski zakoni, Bog pa je usmiljen, zato pravi: Ljubite svoje sovražnike! Ne rečem, da moramo Hudournikovim vse odpustiti, vendar bi poudaril eno: ne bomo prestrogi sodniki, kajti na nekem mestu piše: »Ne sodite, da sami ne boste sojeni.« Zato bi po mojem mnenju kazen prepustili bogu, kajti zemeljske kazni Hudournikovi imajo tako že mnogo in mislim, da jim bo današnja sodba dober opomin, da v bodoče ne bodo več grešili zoper nas, temveč bodo živeli kot pravi kristjani.

Farizejerjeve besede o ljubezni so mnoge prevzele Hudournikovi prijatelji in sovražniki so ga poslušali z enakim razpoloženjem, ker je bil med ljudstvom spoštovan mož, čeprav se je o njem poleg dobrega govorilo tudi precej slabega. Vendar mu nihče ni mogel dokazati kakih krivic, tako je bil vedno previden. Ko je končal, je nastalo mučno vzdušje, ki ga je presekal glas Bukovčeve Marte:

»Nazačne bomo krivi še mi, katere so našli preganjalni Hudournikovi bodo pa nedolžni!«

Množica se je ozrla v Marto in mnogi so se razburili, ven-

dar pravega odobravanja njenih besed ni bilo. Ljudje so bili zmedeni; Farizejer je dosegel svoj cilj. Zato je vstal predsedujoči in z gromkim glasom dejal:

»Vidim, da vas je svoboda tako zmedla, da še ne znate uporabljati svojih pravic. Krivice hočete povratiti z ljubeznijo in usmiljenjem. Prav je, da kazna ni stroga, če se krivice zaveda svojih krivic in jih obžaluje. Pri Hudourniku pa ni tako. Saj ste sami videli, kaj je počenjala njegova hči Klara. Zato pa naj ne misljuje tisti, ki so ga hoteli rešiti kazni, da je s tem končano. Končano je za danes. Toda za žrtve, ki jih je povročil Hudournik in člani njegove družine, bo izrečena primerna kazna. Izreko pa jo bo pristojno sodišče, ki bo brez ozira na prijateljstvo in sovraštvo upoštevalo krivdo.«

Tedaj je znova vzvalovilo med množico. Maršmanc klicu: »Zahtevamo pravilno kazno« so sledili še drugi. Vedno več jih je bilo, da je bilo slišati, kot da bi vpila vsa množica. In res so redki molčali, le Hudournikovi prijatelji. Vsi ostali pa so zahtevali, naj Hudournikova družina prejme pravilno kazno za svoje grehe. Samo da ne bo treba njim soditi; naj sodijo sodniki in tisti, ki so za to poslavljani in poklicani, da se oni ne bi pregrešili zoper svoje krščansko usmiljenje. Čelo Marko Bukovec takrat ni mogel ostati tiho.

G. VANC:

Sovraštvo in usmiljenje

(Humoreska)

(Nadaljevanje in konec.)

»Le obesite nas, toda vedite, da tudi vi ne boste usli kazni božji! Mi smo vsega krivi? Kaj pa drugi, kaj pa vi, ki najbolj vpijete?« Druge bi radi sodili, sami svoje grehe pa skrivate.

Pri prvih Klarinih besedah je prenehala ploskanje in ljudje so umolkli, tako jih je presenetila. Predsedujoči je celo pomislil, da se ji morda blede ali meša in opozoril zraven sebe sedečega, naj jo dobro opazuje, če bo podivjala, da bi jo pravočasno ujeli, preden bi storila kaj nedovoljenega.

Res je Klara že čutila vrv na svojem vratu, vendar je sklenila, da se mirno ne bo pustila obesiti. Zato, če že drugega ne more, ker so oboroženi ljudje v bližini, bo vsaj govorila...

Ljudje so začudeno prisluhnili, pa se je kmalu oglasil nekdo iz množice:

»Se zmerjaš, namesto da bi prosila odpustanja! Le poglejte jih, kakšni so!«

»Kakor se prej niso sramovali, tako se niti zdaj ne sramujejo svojih dejanj,« mu je pomagal drugi, nakar je množica spet vzvalovila in začela vpiti.

Klara je še vedno vpila, čeprav ji je predsedujoči ukazoval, da sta jo dva oborožena

VESTI IZ OBMURSKIH KRAJEV

ŠPORT

Obrtniki so osnovali sklad za otroške doklade

Predzadnji ponedeljek je bila v Domu kulture v Radgoni konferenca, katere se je udeležilo 137 zasebnih obrtnikov, dočim združena in državna obrt nista bili zastopani. — Na svojem posvetovanju so obrtniki živo razpravljali o novem finančnem sistemu. Zborovalci so se predvsem zanimali za bodoče cene storitvam ter sklenili, da jih bodo prilagodili zmogljivosti potrošnikov. Pri obrtni zbornici bo ustanovljen poseben sklad za otroške doklade, v katerega bodo prispevali vsi obrtniki — vsak po svoji zmogljivosti in doseženem prometu v obratu. Sklad je namenjen tistim obrtnikom in pomočnikom, ki imajo večletanske družine z otroki. Dotaknili so se tudi v okraju razširjenega šušmarstva in nekaterih uslužbencev državnih in *

Sreča mu je bila naklonjena

Pred dnevi je brivec in član sindikalnega nogometnega kluba v Ljutomeru Eman Štraki ubagal izid 11 nogometnih tekem v I. zvezni ligi in zadel s talonom števil 940573 dobiček v znesku 46.000 din.

Gasilci so preprečili večji požar

Sredi novembra se je na nepojasnjen način vžgala koruznica ob stanovanjskem poslopju Josipa Lebarja iz Doline v lendavskem okraju. Plamen se je hitro širil in obližnil jeseno steno poslopja. Toda domači gasilci so ga prehiteli in pravočasno zatrli ter obvarovali 200.000 din vredno premoženje.

Ob požaru so našli skrito žito

Nedavno smo poročali o požaru pri kmetu Jožetu Geriču v Konjišču v radgonskem okraju, kateremu je požar povzročil za 400.000 dinarjev škodo. Gasilci in vaščani so pri gašenju opazili, da je v goreči slami bilo mnogo žita, ki je bilo shranjeno v vrečah in skrito na škednju. Jožef Gerič svoje obvezne odjaje žita ni izpolnil in se je izgovarjal na slab pridelek. Požar pa ga je izdal, da je imel žito in to skrito, za kar se bo moral zagovarjati pred sodiščem. —jh

Plantažni nasadi v Črešnjevcih

Vinogradniško gospodarstvo v Radgoni skrbi za obnovo vinogradov in sadonosnikov. Posebno pozornost posveča gojitvi nizkih plantažnih nasadov. Na delovščini v Črešnjevcih so pred dnevi končali z rigolanjem na površini 8 ha zemlje, katero bodo zasadili z 1 in pol metra viškim srednjevelikim nasadom jablan. Obnavljajo še 2 ha vinogradov in urejajo domačo trsnico. Rigolajo z agregatom-goseničarjem.

Uvajanje novih plantažnih nasadov sadnega drevja se dobro obnese. Prvi uspehi so že doseženi na državnem posestvu v Črncih kjer so letos na parceli 1 ha sadovnjaka pridelali varon kakavovnega sadja. —jh

zadružnih obrtnih delavnic, ki po delovnem času v svojih obratih privatno delajo. Teh pojavov je največ v čevljarstvu in krojaški stroki. Na posvetovanju so sklenili, da je treba s primernimi ukrepi zavezati šušmarstvo v okraju. Na koncu je zastopnik Zavoda za socialno zavarovanje seznanil navzoče o socialni zakonodaji. —jh

V Ljutomeru so našli umorjeno žensko

V času med 13. in 19. novembrom je bila v Ljutomeru pogrešana 59-letna Antonija Fekonjeva, stanujoča na Ormoški cesti v Vregovem poslopju. V ponedeljek 19. novembra so sosednjaki zavohali smrad, ki je prihajal iz Antonijene stanovalnice. Poznanci, ki so prišli v tem času pred njeno stanovanje, so našli vrata zaklenjena. Ko so jih nasilno odprli, niso opazili ničesar sumljivega razen občutnega smrada, ki je udarjal iz sobe. O najdbi je bila obveščena bližnja postaja Ljudske milice.

Organi poverjenstva za notranje zadeve so po ogledu stanovanja odkrili v posteljni postelji pod blazino razkrajajoče se Antonijino truplo. Še prvi znaki na njenem telesu so organom pojasnili, da gre za umor. Žrtev je bila ubita z udarcem po glavi in zadavljena. Neznani morilec je po izvršenem dejanju pokril truplo z blazino, uredil in postal posteljo ter zaklenil *

Novo sindikalno kulturno-umetniško društvo

Prve dni novembra je kolektiv Državnega posestva v Črncih v radgonskem okraju uresničil svojo obveznost v tekmovalju na čast 10. obletnice naše Armade in ustanovil svoje kulturno-umetniško društvo, ki nosi ime padlega junaka Jova Jurkoviča.

V vodstvo društva so izbrali marljivo prosvetarje. Društvo šteje 36 članov z dramsko, šahovsko, fizikalno in teniško sekcijo ter ljudsko knjižnico. Na ustanovnem občnem zboru so sklenili, da bodo do 22. decembra organizirali dve kulturni prireditvi.

Sindikalno kulturno-umetniško društvo v Črncih je dvanajsto društvo v okraju in drugo zbirališče članov sindikata —jh.

Pridni mladi nabiralci bukovega žira

Pionirji osnovne šole v Kuzmi so tekmovali v čast 10. obletnice JA med drugim tudi v nabiranju bukovega žira. Ročno so nabrali preko 160 kg žira. Z dobljenim denarjem so si nabavili šaha, žoge in druge fizikalne rekvizite. 24. oktobra so bili najboljši nabiralci pohvaljeni in nagrajeni. Nekaj denarja hočejo darovati za popravilo ceste, po kateri bo vozil že tako zaželen avtobus. Tako se bo tudi Kuzma na severnem delu našega Prekmurja povezala s cesto z drugimi kraji Slovenije. —jh

Pijancem je prodajala vino

Poslovodkinja krajevne gostilne pri Tomažu Marija Kosanič, je pozabila na splošno znane predpise o točenju alkoholnih pijač, sicer ne bi 30. septembra prodajala vino pijanlim fantom-rekrutom, ki so se v pijanosti pozneje pretepali in razgrajali v gostilniških prostorih in s tem očitno kalili javni red in mir na vsi. Kosaničeva je bila zaradi prekrška denarno kaznovana.

Videmčani so dobili elektriko

Ze od pomladi so se vaščani Vidma trudili, da bi tudi v njihovo vas napeljali elektriko. Temu so posvetili mnogo truda, saj so nabrali lepe stotisočake ter na lastno iniciativo gradili transformator. Vas Dragotinci je dobila elektriko že pred meseci in so Videmčani nadaljevali z gradnjo daljnovoda vztrajno in požrtvovalno, dasi je bilo treba premagati precej napov. Elektrifikacijski odbor je znal vedno najti primerno rešitev in končno je ob zaključku Tedna tehnike tudi Videmčanom zasvetila električna luč. Elektrificirali so tudi okoljske kraje Jamno in Biserjane. Elektriko je dobilo tudi več obrtnih obratov.

Šele v zaporu ga je minila omotica

Vožak Avtoprevozniskega podjetja v Ljutomeru Vinko Rajh je bil že večkrat kaznovan zaradi kršitve cestnih prometnih predpisov. Vendar ga kazni niso spametovali. 1. oktobra letos se je vrnil z vožnje zopet pijan in pred avtogaražo podjetja je naručil patrolo Ljudske milice z nedostojnimi in žaljivimi besedami. Osebnostne dokumente je pokazal šele na odločno zahtevo mlilničnika, katerega je poskušal poprej napasti in mu odvzeti orožje. Ko ga je patrola pozvala, naj ji sledi, se je odločno branil, tako da ga je morala s silo odvesti v zapor. Rajh je sam povedal na zaslišanju, da se je prebudil iz omotice šele takrat, ko so mu na Poverjenstvu za notranje zadeve v Ljutomeru sporočili, da je kaznovan z 10 dnevi zapore in odvzemom šoferjske knjižice za dobo treh mesecev.

Tudi na Runču je gorelo

Pred tedni se je na Runču v ljutomerskem okraju vžgalo kletno poslopje Roze Lašič iz Dobrovščaka. Vaščani so pravočasno pogasili ogenj. Pri gašenju so pridno pomagali tudi pionirji tamkajšnje osnovne šole. Škoda je neznatna. —zd

Krožne poskusne vožnje motoristov in šoferjev

Okrajni odbor Ljudske tehnike Radgona je med drugimi akcijami v Tednu tehnike izvedel potrebne priprave za ustanovitev društev po KDZ. Istočasno so pregledali poljedelske stroje po zadržah in poskrbeli, da so bili podmazani in pospravljeni v supe. Ustanovili so še tri nove postaje mladih tehnikov in sicer na šolah v Kapeli Apačah in Stogovcih.

Za zaključek tedna so izvedli poskusne vožnje motoristov in šoferjev osebnih avtomobilov. Ta vožnja je bila na cesti Benedikt-Cerkvenjak-Videm. Rački vrh-Radenci s startom v Gor. Radgoni Med motoristi je dosegel prvo mesto Jože Zamuda iz Gor. Radgone in med šoferji osebnih avtomobilov Tone Jurvovič iz Slatine Radenci. Druška skupina članov organizacije LT je isti dan obiskala tovarno »Franc Leskovšek« v Mariboru in tamkajšnje tovarno avtomobilov ter tovarno aluminija v Strnišču. —jh

Za priznanje so dobili prehodno ruško

Sindikalna podružnica Okrajnega ljudskega odbora v Lendavi uspešno tekmuje v čast 10. obletnice naše Armade in se je uvrstila med najboljše organizacije sindikata administrativcev v republikli.

Zavedajoč se važnosti športnega udejstvovanja in izvenarmadne vzgoje za krepitev obrambne sposobnosti naše dežele, so člani podružnice napovedali tekmovalje vsem podružnicam obmurskih krajev v športnih in vojaških disciplinah. Na zaključnem tekmovalju v Ljutomeru je 80-člansko moštvo odneslo prvo mesto pri šahovnici in skoku v daljino ter štiri druga mesta v ostalih disciplinah. Uspešno prestano tekmovalje jih je opogumilo; ustanovili so, 60-člansko strelsko družino in 40-člansko kegljaško sekcijo. Napoved tekmovalja Ptujčanom je padla na neplodna tla in jih je 11. novembra napotila v Trbovlje k tovarišem črni revirjev. Po neprespani noči so nedeljskega dne nastopili na športnem prostoru, v družbi domačinov, Celjanov in tovarišev iz Trebnjega. Tekmovalo je 50 uslužbencev in se uvrstilo na prvo mesto v teku na 100 m za moške in pri balincaju, v petih disciplinah pa so se plasirali na drugo mesto. Skupina se je dokopala do tretjega mesta. Mnogo zanimivega so tekmovalci doživeli na potu proti domu. Tako so šli v patroli in zasede, ter pridrili partizanski marš od Velike Nedelje do Ormoža.

V naslednjem času tekmujejo s podružnicami »Nafta«, »Konstruktorja«, učiteljev in trgovcev. Ze začetni udarci kažejo, da ne bodo med zadnjimi. Z

»Nafto« so opravili na kegljišču s 3 zmagami in 1 izgubljenjo igro, srečanje pri šahovnicah se je končalo neodločno 4:4, v skupinskem streljanju vodijo 170:160, v nogometu so zaenkrat enakopravni z ligasi »Nafta« 0:0, itd. Le odbojka jim dela preglavice: obe tekmi z »Nafto« so izgubili, z učitelji pa 1 dobili in 1 izgubili. Tekmovalje postaja čedalje bolj živahno in bo končano do praznika naše Armade.

Člani podružnice so v tednu Ljudske tehnike pridrili po vseh 12 množičnih sestankov s predavanji o pomenu tehnike za kmetijstvo in melioracijo prekmurske ravnine. Na sestankih članstva, ki so vedno dobro obiskani — se seznanjajo z novim gospodarskim sistemom in zakonskimi predpisi. Prednjačijo tudi pri strokovnem usposabljanju uslužbencev, kar potrjuje 66 članov, ki so s prav dobrimi uspehi prestali preizkušnjo pred izpraševalno komisijo. Mnogi člani obiskujejo delavsko gimnazijo.

V Lendavi je občutno porastlo zanimanje za splošno telesno vzgojo in šport, kar je zasluga naših poznancev. Zato bodo do 22. decembra ustanovili strelsko, kegljaško in telovadno društvo, katera že imajo na desetine interesentov. Posebno vzpodbudna je skrb podružnice za doslej zanemarjeno telesno vzgojo mladine ter njeno pomoč mestnemu SKUD. Kakor pravi predstavnik podružnice tov. Kranjec, so to odgovorne naloge, povezane s trudom vsega članstva, ki se prizadeva, da obdrži že dvakrat osvojen prehodno puško za stalno v svojih rokah.

Boj za prvo mesto je končan Uspehi Mure in Nafta

Slovenija bo dobila nogometnega prvaka. Med enajstimi nogometnimi moštvi se je sreča nasmehnla Korotanu iz Kranja. Težki so bili boji na igriščih in marsikatero presenečenje smo doživeli. Zdaj imamo pred seboj končno sodbo Nogometne zveze Slovenije, ki je za zeleno mizo s težavo razlozila zapleteno vprašanje okrog razpršitve posameznih moštev na lestvici.

Prekmurje je poslalo v republiko ligo moštvi »Nafta« in »Mura«, ki sta se usidrali na lestvico s 23 točkami. Enajstoričarja »Nafta« je na četrtem, Sobočani pa na petem mestu. Čeprav je to precejšen uspeh prekmurskih »rivalov«, lahko rečemo, da sta si po svojem znanju in tehniki igre zaslužila boljše mesto. To velja predvsem za igralce Mure! Poglejmo, kaj je Mura doživljala v boju na zelenem polju.

V spomladanskem delu tekmovalja so imeli Sobočani »smolos«. Ze prva tekma proti Korotanu v Kranju je bila izgubljena. Tudi v igri s Triglavom in Klavdivarjem na domačem igrišču so se morali zadovoljiti z dvema točkama. V Mariboru so proti Braniku zgubili tekmo 0:1. Naposled so srečno zajadrili na ladji v tekmah proti Nafti, Krimu in mariborskem Železničarju ter nabrali 10 tekmovalnih točk.

V jeseni je Mura odločneje posegla v boj. V Mariboru so njeni igralci v tekmi proti Železničarju odnesli eno točko, v Celju so presenetili Klavdivarja, v Ljubljani Triglav, podlegli pa so v boju z Nafto in Branikom na domačem igrišču. Za slovo so nasuli Kranjčanom serijo golov v njihovo mrežo. Tako je slovenski prvak poražen zapuščal prekmursko metropolo. Zanimivo je, da Mura ni izgubila nobene tekme na tujih igriščih.

Nikakor ne moremo prezreti dejstva, da je bila Mura v vseh tekmah enakovreden in celo boljši partner svojim nasprotnikom. Najlepše uspehe je poželja v tekmovalju za pokal

MALI OGLASI

Mestni kino v Murski Soboti predvaja od 30. novembra do 2. decembra angleški film »Obala«.

Prodaj večjo hišo (3 sobe, 2 kuhinji, shramba, klet, hlev s skednjem in vrt) četrt ure od Ljutomera. Naslov v upravi lista.

Voz, težji, v odličnem stanju, proda takoj »Zivino-odkup« v likvidaciji. Ljutomer.

tisti, ki vedo, kaj je tobak«. Ker je bila ta propaganda lažna, jo je prepovedal državni federalni urad za trgovino.

Za priznanje so dobili prehodno ruško

Sindikalna podružnica Okrajnega ljudskega odbora v Lendavi uspešno tekmuje v čast 10. obletnice naše Armade in se je uvrstila med najboljše organizacije sindikata administrativcev v republikli.

Zavedajoč se važnosti športnega udejstvovanja in izvenarmadne vzgoje za krepitev obrambne sposobnosti naše dežele, so člani podružnice napovedali tekmovalje vsem podružnicam obmurskih krajev v športnih in vojaških disciplinah. Na zaključnem tekmovalju v Ljutomeru je 80-člansko moštvo odneslo prvo mesto pri šahovnici in skoku v daljino ter štiri druga mesta v ostalih disciplinah. Uspešno prestano tekmovalje jih je opogumilo; ustanovili so, 60-člansko strelsko družino in 40-člansko kegljaško sekcijo. Napoved tekmovalja Ptujčanom je padla na neplodna tla in jih je 11. novembra napotila v Trbovlje k tovarišem črni revirjev. Po neprespani noči so nedeljskega dne nastopili na športnem prostoru, v družbi domačinov, Celjanov in tovarišev iz Trebnjega. Tekmovalo je 50 uslužbencev in se uvrstilo na prvo mesto v teku na 100 m za moške in pri balincaju, v petih disciplinah pa so se plasirali na drugo mesto. Skupina se je dokopala do tretjega mesta. Mnogo zanimivega so tekmovalci doživeli na potu proti domu. Tako so šli v patroli in zasede, ter pridrili partizanski marš od Velike Nedelje do Ormoža.

V naslednjem času tekmujejo s podružnicami »Nafta«, »Konstruktorja«, učiteljev in trgovcev. Ze začetni udarci kažejo, da ne bodo med zadnjimi. Z

»Nafto« so opravili na kegljišču s 3 zmagami in 1 izgubljenjo igro, srečanje pri šahovnicah se je končalo neodločno 4:4, v skupinskem streljanju vodijo 170:160, v nogometu so zaenkrat enakopravni z ligasi »Nafta« 0:0, itd. Le odbojka jim dela preglavice: obe tekmi z »Nafto« so izgubili, z učitelji pa 1 dobili in 1 izgubili. Tekmovalje postaja čedalje bolj živahno in bo končano do praznika naše Armade.

Člani podružnice so v tednu Ljudske tehnike pridrili po vseh 12 množičnih sestankov s predavanji o pomenu tehnike za kmetijstvo in melioracijo prekmurske ravnine. Na sestankih članstva, ki so vedno dobro obiskani — se seznanjajo z novim gospodarskim sistemom in zakonskimi predpisi. Prednjačijo tudi pri strokovnem usposabljanju uslužbencev, kar potrjuje 66 članov, ki so s prav dobrimi uspehi prestali preizkušnjo pred izpraševalno komisijo. Mnogi člani obiskujejo delavsko gimnazijo.

V Lendavi je občutno porastlo zanimanje za splošno telesno vzgojo in šport, kar je zasluga naših poznancev. Zato bodo do 22. decembra ustanovili strelsko, kegljaško in telovadno društvo, katera že imajo na desetine interesentov. Posebno vzpodbudna je skrb podružnice za doslej zanemarjeno telesno vzgojo mladine ter njeno pomoč mestnemu SKUD. Kakor pravi predstavnik podružnice tov. Kranjec, so to odgovorne naloge, povezane s trudom vsega članstva, ki se prizadeva, da obdrži že dvakrat osvojen prehodno puško za stalno v svojih rokah.

Boj za prvo mesto je končan Uspehi Mure in Nafta

Slovenija bo dobila nogometnega prvaka. Med enajstimi nogometnimi moštvi se je sreča nasmehnla Korotanu iz Kranja. Težki so bili boji na igriščih in marsikatero presenečenje smo doživeli. Zdaj imamo pred seboj končno sodbo Nogometne zveze Slovenije, ki je za zeleno mizo s težavo razlozila zapleteno vprašanje okrog razpršitve posameznih moštev na lestvici.

Prekmurje je poslalo v republiko ligo moštvi »Nafta« in »Mura«, ki sta se usidrali na lestvico s 23 točkami. Enajstoričarja »Nafta« je na četrtem, Sobočani pa na petem mestu. Čeprav je to precejšen uspeh prekmurskih »rivalov«, lahko rečemo, da sta si po svojem znanju in tehniki igre zaslužila boljše mesto. To velja predvsem za igralce Mure! Poglejmo, kaj je Mura doživljala v boju na zelenem polju.

V spomladanskem delu tekmovalja so imeli Sobočani »smolos«. Ze prva tekma proti Korotanu v Kranju je bila izgubljena. Tudi v igri s Triglavom in Klavdivarjem na domačem igrišču so se morali zadovoljiti z dvema točkama. V Mariboru so proti Braniku zgubili tekmo 0:1. Naposled so srečno zajadrili na ladji v tekmah proti Nafti, Krimu in mariborskem Železničarju ter nabrali 10 tekmovalnih točk.

V jeseni je Mura odločneje posegla v boj. V Mariboru so njeni igralci v tekmi proti Železničarju odnesli eno točko, v Celju so presenetili Klavdivarja, v Ljubljani Triglav, podlegli pa so v boju z Nafto in Branikom na domačem igrišču. Za slovo so nasuli Kranjčanom serijo golov v njihovo mrežo. Tako je slovenski prvak poražen zapuščal prekmursko metropolo. Zanimivo je, da Mura ni izgubila nobene tekme na tujih igriščih.

Nikakor ne moremo prezreti dejstva, da je bila Mura v vseh tekmah enakovreden in celo boljši partner svojim nasprotnikom. Najlepše uspehe je poželja v tekmovalju za pokal

MALI OGLASI

Mestni kino v Murski Soboti predvaja od 30. novembra do 2. decembra angleški film »Obala«.

Prodaj večjo hišo (3 sobe, 2 kuhinji, shramba, klet, hlev s skednjem in vrt) četrt ure od Ljutomera. Naslov v upravi lista.

Voz, težji, v odličnem stanju, proda takoj »Zivino-odkup« v likvidaciji. Ljutomer.

tisti, ki vedo, kaj je tobak«. Ker je bila ta propaganda lažna, jo je prepovedal državni federalni urad za trgovino.

Besede naših bralcev

Želje in potrebe obrtnikov

Po ukinitvi nabavne prodajne zadruge in pozneje okrajnega »Servisa« smo v Ljutomeru prepustili skrb za obrtnike upravi okrajnega magazina. Vendar nas je zadnje čase ta »skrb« zelo razočarala. Prislusnim besedam obrtnikov.

Ljudje v upravi magazina se malo brigajo, da-li imajo kovarji dovolj goriva in železa, mi-zarji okovje in potreben les, sodarji obročna železa itd. Posebno za les je trda. Imajo ga na zalogi, toda skladiščejo ga na dvorišču, kar pod mlilim nebom, da lahko obrtniki po mili volji izbirajo. Sicer pa je ta les do zadnje celice prepojen z deževnico.

Na upravi okrajnega magazina naj spremeni odnos do obrtnika. Misel, da je za obrtnika vse dobro, je že zdavnaj pre-

živela in spada v tiste čase, ko se je tu in tam govorilo, da so vsi obrtniki spekulanti. Proč s sumničenjem! Danes je povsem znano, da tudi obrtniki pomagajo pri socialistični graditvi. Mar je potem takšno zapostavljanje obrtnika na mestu? Res je, da si danes obrtnik (mislim poštenega) le s težavo nabavi potrebne surovine, še manj pa si lahko ustvarja zaloge. Nas mi-zarje bo sedanja praksa ljudi na upravi magazina primorala, da kupujemo premočeni les po 10.000 din za kub meter, potem pa držimo roke navzkriž, dokler se nam ne bo osušil v skladiščih. Kaj bodo rekli potrošniki, to nam je lahko razumljivo. Zato je prav, če se na okrajnem magazinu spomnijo na primerno skladišče, kjer bodo zaloge lesa na varnem pred vsakodnevnimi padavinami. —jb

ič, po lastni izjavi, ni nikomur pripovedoval stvari, ki so bile opisane v navedenem članku, si je po njegovem mnenju to nekdaj izmisli, da bi škodoval ugledu zdravniku dr. Sedlačka.

Ker se je vest razširila med ljudmi tudi v okoljskih vaseh, jo je naš naročnik in bralec sporočil nam v dobri veri, da je resnična. To pa ne z namenom, da bi nekomu škodoval, temveč, da se v bodoče — če bi bilo res — take stvari ne bi ponovljale. Toliko v pojasnilo, da ne bi nikomur delali krivice.

Protekcija z jajci

Odkupno podjetje »Perutnina« v Murski Soboti prodaja poleg celih jajc tudi natrta. Jajca s celo lupino prodajajo v mlekarini po 1150 din. Ker jajc ni dovolj in so jih v mlekarini prodajali ne nekaj dni v tednu, so se nekatere gospodinjice zatekale tudi v skladišče podjetja. Tam pa jajc ne dobi vsaka. Dobijo jih le sorodniki uslužbencev, ostali pa — Tako sem se tudi jaz večkrat zatekal v skladišče po jajca, vendar jih nisem dobila, češ, da jih ni. Ko sem poslala osebo, ki je v ožjih stikih z uslužbenci podjetja, mi je takoj prinesla jajca. Tudi prejšnji petek sem poskušala oročiti. Uro pojeje, ko so me odločili, da jajc ni, mi je drugi uslužbenec na ponižno prošnjo dal 10 natrth jajc. Plačat sem jih šla v pisarno. Uslu-

Prepovedali so lažno propagando

V Združenih državah Amerike so prepovedali lažno reklamo, katere so se posluževale neke tvrdke, predvsem pa tovarna cigaret »Lucky Strike«. Vodstvo te tovarne si je namreč pridobilo ogromne dobičke prav na tem, češ da vsebujejo v njihovi tovarni izdelane cigarete manj nikotina kot druge cigarete in da jih kade »samo

Še enkrat: Razočaranje

K članku, ki smo ga objavili v 45. številu 15. t. m. o govorcih, ki so se razširile v Murskih Petrovcih in okolici o zdravniškem dr. Sedlačku, dajemo sledenjo pojasnilo:

Navedeni Rudolf Vrečič iz Murskih Petrovcov je izjavil, da ni nikomur rekel, da bi mu dr. Sedlaček računal za pomoč pri porodu njegove žene 5200 din

ni ti ni res, temveč mu je za trikratni obisk na domu, ob kateri priliki je opravil dve operaciji ter dal ženi najmanj osem venoznih injekcij, računalo 1420 din. Dr. Sedlaček ni njegove žene obiskal nikoli spotoma, temveč je vedno, to je trikrat, prišel le zaradi nje, kar mora biti tudi znano krajevnim babici Mariji Gider. Ker Vre-

FLRJ in zaporedoma premagala Nafto, Železničarja iz Maribora, Korotana, Tekstilca iz Varaždna in častno podlegla nadmočnemu nasprotniku — Lokomotivi iz Zagreba. Ni nobena skrivnost, da je Mura najbolj disciplinirano moštvo v slovenski ligi.

Se marsikaj bi lahko povedali o naših nogometistih, vendar smo prepričani, da bo o tem razpravljala letna skupščina NK Mure, ki bo 12. decembra v klubskih prostorih. Ne bo škodovalo, če bodo spregovorili kakšno besedo o puščici. Oglasilo se naj predvsem igralci in načelnje vprašanja, ki bodo v korist bodočih skupnih uspehov.

Končni plasman tekmovalcev slovenske lige:

Korotan	20	10	6	4	53:29	26
Eranič	20	12	2	6	49:30	26
Klavdivar	20	8	8	4	40:32	24
Nafta	20	10	3	7	52:31	23
Mura	20	9	5	6	47:36	23
Železn. (M)	20	7	9	4	30:30	23
Železn. (L)	20	7	4	9	31:28	18
Krim	20	7	4	9	34:41	18
Železn. (NG)	20	6	5	9	34:54	17
Gregorič	20	4	3	13	25:45	11
Triglav	20	3	5	12	20:59	11

Prvo pomorsko brodersko društvo v soboškem okraju

Letos v oktobru so v Kogu ustanovili pomorsko brodersko društvo, katero so imenovali »Partizan«. To je prvo društvo take vrste v soboškem okraju. Med Kogovčani vlada za društvo veliko zanimanje, saj se je v prvem mesecu obstoja prijavilo že 51 članov. Med člani je največ mladine, pa tudi precej odraslih. Starejši, plovbe vajeni člani vzgajajo v tej stroki mladince, saj so nekateri služili vojaški rok pri mornarici ali bili brodarji. Med člani so tudi štiri ženske. Pričakujejo pa, da bo po prvih uspehih pristopilo več žensk.

Ob ustanovitvi jim je Okrajni ljudski odbor Murska Sobota dal na razpolago štiri velike čolne, s katerimi so imeli že dvakrat vaje. Zadnje dni pa so dobili še dva zlož

DRAGO VRESNIK:

BREZDOMCI

Srečanje s šestorico beguncev v Avstriji

(Iz »14 dni po svetlu«)

Bil sem v Grazu. V nekaterih avstrijskih časopisih so me že nekaj dni vznemirjala poročila o pobegih naših državljanov preko meje. Celovška »Volkszeitung« si je umislila celo poročilo o pobegu celega vlaka skozi jeseniški predor. Resnica je bila le v tem, da je prebežal mejo

tukaj, sem pomislil, kajti ljudje, ki so svojih izlozb navajeni, le kdaj za kdaj zaradi potrebe pokukajo vanje. Cez nekaj časa so se le naveličali. V gruči so se ustavili nekaj korakov od mene. Prislunhni sem. Nadaljevali so s pogovorom o zaposlitvi, o urni plači, ki jim je bila

tiček. Po naglasu sem spoznal, da je Prekmurec. Ali naj jim povem resnico? Ne, bolje je, če jim tega ne povem, kajti zvedel ne bi tega, kar sem želel zvedeti.

Tudi izseljenec, pobegnil pa sem že pred tremi leti! Sem se zlagal. Kakor sem pričakoval, so vsi naenkrat začeli siliti z vprašanji, kako bi se dalo čim bolj zaslužiti, kako bi prišli v Ameriko, preko katere države je najbližje in kako bi prišli do primerne obleke. Torej zopet tak, ki jih je spravila na pot slaba domača vzgoja, avanturizem in popolno nepoznavanje razmer v inozemstvu. V resnici pravi navidezni, ki so izmed številnih knjig prečitali menda le Mayeve.

Kmalu sem zvedel, da so šele nekaj tednov v Avstriji, da prihajajo iz Taborišča izseljencev in so namenjeni, da gredo delat v Müzzuschlag, na mesto, kjer se je pripetila železniška nesreča. Za nekaj tednov so dobili delo pri odstranjevanju razbitin. Odložili so se za delo, ker v taborišču niso vzdržali. Hrane je bilo malo; potikali so se okoli barak in razmišljali o Ameriki. Opazil sem, kako močno so se jim zarisali v obraz znaki neprespanih noči, razmišljanja in skrbi. Sedaj so se mi zasmilili celo kot ljudje. Ali ni tako razočaranje za njih dovolj trda sola?

Ugotovili so, da imam zelo dobre čevlje, kakršnih v Jugoslaviji baje sploh ne vidiš. To mi je zatrijeval celo Mariborčan, mehanik, ki je pripovedoval, kako je v smrtni nevarnosti preplaval deročo Muro pri Sladkem vrhu. A resnica je bila v tem, da sem kupil čevlje v Gosposki ulici v Mariboru. Najbrž so me imeli za upoštevno vrednega emigranta, čeprav v Avstriji skoraj noben emigrant ni presegel kvalifikacije hlapca pri kmetu, ali pa — če je imel srečo — skladiščnika v kaki podeželski kramariji. Med njimi so le redke srečne izjeme in najbrž sem za šestoro fantov

predstavljaj tako izjemo, saj so celo ugotovili, da je za mene lahko, ker se lahko »nemško zmenim«.

Povabil sem jih na pivo, kajti vedel sem, da nimajo niti groša v žepu. Da bi mi hitreje minil čas, sem sedel z njimi v isti kupa. Tukaj je razgovor postajal nekoliko intimnejši, kajti fantje so se začeli resno zanimati, kje je boljše kot v Avstriji in katera meja je najbližja.

»Najbližja je seveda Jugoslavija,« jo je potuhtal mlad fant iz okolice Crnomlja, ki je pričel razkazovati svoje slike in poudarjati, da mu je včasih vendar še dobro šlo. Bil je nekaj časa pri miličnikih in zdelo se mi je, da še vedno nekam s ponosom razkazuje svojo uniformo na fotografijah. Kmalu so pričeli še drugi razkazovati svoje fotografije in videl sem, kako jih kljub smelim besedam muči domotožje. Domotožje? Že po enem mesecu? Kaj bo šele tedaj, če se bodo resno zamislili v bodočnost? Morda bo zanje takrat res najbližja jugoslovanska meja? Le eden med njimi je bil nekoliko bolj junaški. Zanimal sem se, kdo je. Bil je fant premožnih kmečkih staršev. Dezertiral je pred odhodom na odslužitev vojaškega roka ter postal hlapec in težak.

Najslabše se je menda godilo našemu Mariborčanu. Začetek zanj je bil baje kar dober. Dobil je delo v angleški kasarni v Celovcu, kjer je popravil avtomobile. Toda hrana mu m ugajala. Nemogoče je bilo zanj, jesti meso in marmelado ob enem. Šel je k predstojniku in ga zaprosil za drugo hrano. Toda imel je smolo. Sam ni znal dobro nemški, angleški oficir pa še manj. In vse, kar mu je lahko povedal, je bilo: »Essen nicht gut.« To je bilo seveda dovolj, kajti oficir se je take razjezil, da je postal vas zaripel v obraz od togote. Kdo pa ima v Avstriji sploh boljše hrano kot angleški vojaki? Nekako tako je menda vpil nad prestrašenim Mariborčanom in ga spodil nazaj v taborišče. Se tista trohica »karriere«, ki se je obetala, je šla po vodi.

Kratka je vožnja z vlakom od Graza do Brucka, a dovolj dolga, da človek spozna vso bednost in brezupnost položaja naših beguncev. Ali je res doma

Cvetoče koprive z obmurskih vrtov

Trgovska iznajdljivost

V ljutomerski prodajalni usnja so trgovci bistroumno proučili nov način prodaje kopra. Pred štirinajstimi dnevi je v izložbi visela reklama z napisom: 320 din za kg...

Pravijo, da se je poskus zelo dobro obnesel spričo neprestanega povpraševanja potrošnikov za cenenim obuvalom.

Dober kalkulant

V Ljutomeru so odprli »bife«. Prodajajo mnogo dobrin za »lačne« oči. Skrbijo tudi za lastno blagajno, kajti prve dni so prodajali sendviče po 20 din, zdaj pa je skočila cena na 25 din za komad. Pravijo, da bodo sčasoma dosegli rekord v navijanju cen, delavci pa menijo, da jim bo kmalu zmanjkalo težko prisluženih dinarjev za malico. -jb.

Pravočasne priprave — pol uspeha!

Kraj dogodka: prastrani travnik pri ljutomerskem postajališču, kjer smo letos gledali preško »gostivanje«. Scena: skladvonica proti dežju odpornih desk in provizorij skladišča za tombovske dobitke. Priprave za drugi kmečki praznik lepo napredujejo in izgleda, da z re-

tako slabo, da se je treba podati na tako tvegano pot? Ali ni kljub vsemu le nekaj v vsakem našem človeku, kar ga priklepa na domovino? Domača govorica in slovenska pesem... Na njo tudi fantje v vlaku niso pozabili! S težkim srcem sem se ločil od njih, kajti le prekratka je bila vožnja, da bi jim lahko povedal, kar se je v tem kratkem pogovoru nabralo v meni.

Ko so se v Brucku pomikali po dolgem peronu, kjer je stal njihov vlak za Müzzuschlag, bi jih bil najraje poklical nazaj. V svojih revnih suknjičih in s kmečkimi obnašanjem so nudili tako grozotno podobo brezdomca, ki je zapustil svoje domače in se sedaj kot berač peha za vsakdnjim kruhom, da bi se človek zjokal. Ko so mi zginili ipred oči, pa se mi je zazdelo, ko da je hkrati z njimi izginil prav drobčan košček moje lastne domovine. Spoznal sem pa, da so fantje v srcu pošteni, kajti edino pošteni so zmoženi peti v tujini svojo domačo, slovensko pesem...

In prepričan sem, da se bo šestoro fantov nekoč po tavanju, brezdelju, garanju in hrepenenju zbralo zopet takole skupaj v gruči in želim si, da bi takrat fant iz okolice Crnomlja zopet povedal:

»Najbližja meja za nas pa je le jugoslovanska!«

kviziti ne bo težko. Predpogoji: če jih bodo ponočnjaki čez leto pustili pri miru!

Pionirji, uganite?

Pionirji na Runču v Ljutomerskem okraju so nabrali 239 kilogramov bukovega žira. Izračunajte, koliko zvezkov bi lahko kupili za izkupiček. Če spreminimo denarce v jedilno olje, kaj mislite, koliko tekočine se je nabralo v steklenicah.

Pravilne rešitve pošljite na upravo osnovne šole na Runču, ki bo podatke »praktično« preizkusila. -zd

Za kratek čas

Na poverjeništvu za blagovni promet pri OLO v Ljutomeru so 3. novembra ob pol enih popoldne priredili odlično uspel banket.

Navzoči so bili nekateri uslužbenci z obilno ročko blagodejne kapljice, ki je baje izvrstno delovala, zlasti se zato, ker je dobila ugodno bivalište v uradnem času.

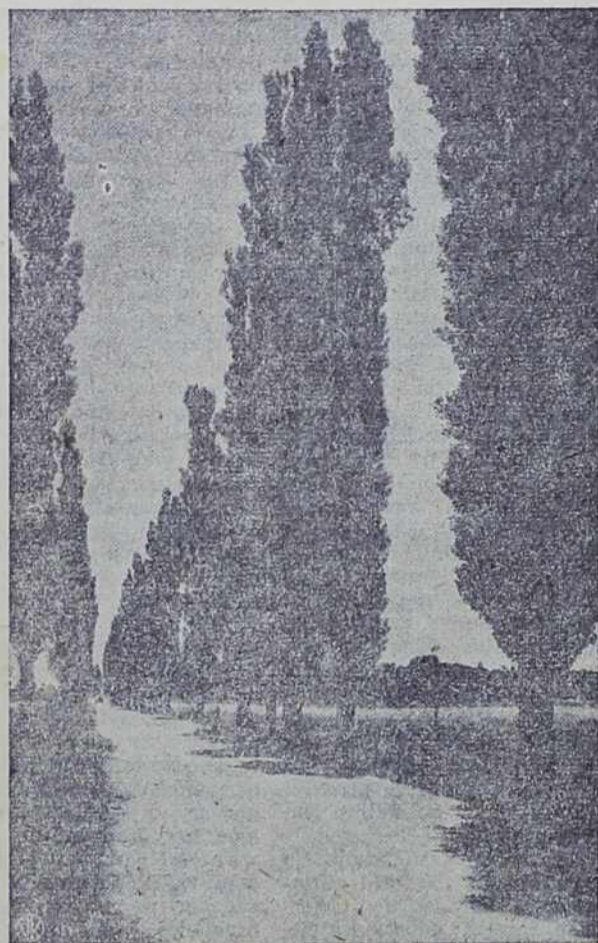
Rešitev je problem še po večala

Mestni ljudski odbor v Ljutomeru je na zadnjem zasedanju sprejel odlok o javnem redu in miru. V 8. členu tega odloka stoji zapisano: »Prepovedano je naslanjati dvokolesa na pročelja javnih zgradb in v vežah stanovanjskih hiš.«

Gornje določilo je izredno navdušilo številne kolesarje, ki predlagajo, da se pred vhodi v mesto postavijo posebna skladišča za dvokolesa ali pa se dovolijo parkiranje v zgradbah. Predlagani ukrep naj bi veljal do časa, ko se bodo ljutomerske trgovine, ustanove in gostilne spomnile na kolesarje in jim pripravile prijetno presenečenje: stojala za dvokolesa.

Ženska z brado

Francoz G. Frechou iz južno-francoskega mesta Tarbes je bil toliko ponosen na svojo špičasto sivo brado, da je zbral okrog sebe še 55 bradačev in ustanovil klub bradačev. Vse to še ne bi bilo nič tako posebnega, če se lepega dne ne bi znašla med bradači v klubu tudi neka ženska — seveda z brado. Bila je to Sidonija Claviere, ki je s svojo brado prej nastopala v potujočem cirkusu in privabila svojemu gospodarju nemalo denarja. Čim je žena zvedela, da so možje ustanovili klub bradačev, je odpovedala službo in se nastanila v tem mestecu, samo zato, da bo lahko živeła skupno z ostalimi bradači.

Poplarni uretež ob cesti Murska Sobota—Rakičan

mlad kurjač, ki je takoj po prihodu izjavil, da želi v Ameriko. V Ameriko? Ali smo res še v tistih karlmayerskih časih, ko se je mogoče kot ladijski kurjač ali pomočnik v kuhinji prevržati v tuje dežele? Ali imajo naši mladi fantje vsaj trohico pojma o tem, kakšno je življenje v tujini? Najbrž tisti, ki se podajo na tako tvegano pot, malo vedo, kaj jih čaka onstran meje.

Hotej sem zvedeti, kaj in kako mislijo taki ljudje, ko so že enkrat na drugi strani. Na to priložnost mi ni bilo treba dolgo čakati. Ponudila se mi je kar sama od sebe. Stal sem pred razrušenim graškim kolodvorom in ogledoval živahni promet, kar me je nenadoma zmotila slovenska govorica. Šest fantov v oguljenih suknjičih se je potikalo okoli najbližje izložbe in živahno razpravljalo o cenah blaga.

»Najbrž še niso dolgo časa

obljubljena, pa o tem, da bo kmalu zima in da so vsi brez plaštev, ker so v zgodnji jeseni pobegnili preko meje.

Njihov razgovor me je pričel čedalje bolj zanimati. Gledal sem jih nekaj časa od strani. Bilj so sami mladi dvajsetletni fantje. Njihova usoda me je pričela vse bolj zanimati, zlasti ko je eden izmed njih vzkliznil: »Madona, Joža, brez tebe ne moremo nikamor, ko pa nas pet ne zna nemški!« Zanimivo — nihče izmed njih ne zna tujega jezika, a se je podal v tujo državo. Napravil sem načrt in pristopil k njim.

»Pozdravljeni, fantje! Vi ste Slovenci, kaj ne?« sem jih nagovoril. Vsi so me radovedno pogledali in videl sem, kako so se jim obrazi razlezli, ko zopet slišijo nekoga govoriti v domačem jeziku.

»Odkod ste pa vi?« me je vprašal majhen drobčan fan-

PRODAJAMO

elektroinštalacijski material po ugodnih cenah! Izvršujemo inštalacijska dela in previjanje elektromotorjev ter drugih aparatov.

MESTNO PODJETJE

OBRAT ELEKTROINŠTALACIJE

MURSKA SOBOTA.

OB DNEVU REPUBLIKE

čestitamo vsem kmetijskim zadrugam, našim uslužbencem in odjemalcem

Trgovsko podjetje „POTROŠNIK“ MURSKA SOBOTA, Titova 1

SLAVKO KLINAR:

Partizanski otok sredi sovražnikovih postojank

Očeslavci — »Banditentorf! Začelo se je koncem 1943. leta...

Iskra upora je že prej zažarela in poslala svoje žarke v srca ljudi vinogradniških bregov, viničarskih bajtic, kmečkih domov... Iz preprostega ljudstva so vstali uporniki — strah in trepet bahavemu tujcu. Z njojem prepोजना ilovica ni prenela švabskega skornja. V Turjancih je dvignil uporniško pest Janko Jurkovič-Jovo, preko Mure mu je ponudil roko Jože Talanji-Janez, z Janževoga vrhase je oglasil Jani Stranjšak, z Očeslavca Močnikov Janko... Skupina krepkih fantov se je odločila, da ponese plamenico upora v slovenjgorički svet. Težak je bil začetek!

Kot strela z neba je šinila v daljno okolico vest: »Tončka Stranjšaka in Sršenovega Rudka ni več med nami!« Odpejli so jih do zob oboroženi gestapovci. Gospodinje, ki so poznale tovariša, so se žalostno spraševale: »Kdaj se bosta vrnila, da jima damo skodelico kave, sklado koruznih žgancev?« Nista se vrnila. Tujec je še najprej osorno oznanjal po sosisk:

»Smrt!« Nihče ni bil varen pred bajoneti sovražnikovih pušk.

V majhni raztreseni vasi z 48. hišnimi številkami so imeli Nemci vse polno sovražnikov. V Očeslavcih je gospodarila Jurkovičeva borbena skupina. Sleherno noč so trkali borci na vrata spečih vaštanov. Gospodinje so jim previdno odpirale duri in jih vabile pod hišni krov. Nočni obiski partizanskih gostov so prišli v navado. Začela hiša v vasi je vedela za partizane in njihove borbene namene. Vas je postala postojanka ljudi, ki so smrtno mrzili zadirčnega tujca...

Na podstrešju Pelčeve domačije so imeli partizani varno bivališče. Gospodar Franc jih je z odprtimi rokami sprejemal, skrbel za hrano, šel na kurirsko pot... Na domu se je skrival Janko Mlinarič, ki je pred meseci pobegnil iz nemške vojske. Često je zapustil brlog in se v nočnem času pridružil partizanom. Dezertir nemške vojske Feliks Pihlar je raznašal partizansko pošto. Prekmurje je dalo Sršenovo

Jožico, ki je srečno ušla madžarski žandarmeriji. Bila je napredna mladinka! Potlej je Sršenova družina skrivala partizane.

Pojavili so se četniki, Nekega dne so prišli pred Sršenovo stanovanje z zahtevo, da se Jožica in gospodar odpravita z njimi. Pa sta jim zbežala! Jožica k Jurkovičevi skupini, gospodar pa k znancem, kjer se je tri dni skrival pred četniki. Niso jo dobili!

Čas za prve akcije je dozor...

Z novimi, iskrenimi borci okrepjena Jurkovičeva skupina je pridobila na moči. Napadala je postojanke, skladišča hrane in komunikacije, ki so služile sovražniku. V borbi zaplenjeno orožje in hrano so kurirji spravljali po nevarni poti na Pohorje in Kozjak.

Tovariš Viktor Stopar je s terenci širil idejo upora in ustanavljal prve odbore Osvobodilne fronte. Mnogo fantov — navdušenih nad smelimi podvigi očeslavskih partizanov — je stopilo v skupino, ki jih je pošiljala v pohorske bataljone. Sovražnik je čutil, da se mu majejo tla pod nogami, kajti iz dneva v dan so kmečki fantje zapuščali svoje domove in odhajali v partizane.

Leto 1944. — Nekega novembrskega dne je skupina 15 novoprijavljencev naletela na švabsko zasedo pri Totovem mlinu. Začelo se pokati. Svabi so z mitraljezi streljali na slabo oborožene partizane in ranili Vinka Koceta iz Murščaka, Jakoba Slano iz Parčnjaka ter Stanjka iz Murščaka. Ranjeni Kocet se je s prestreljenimi nogami zavlekel k Nedokovi domačiji, kjer so ga vzeli pod streho. Padel je v nezavest in tako počel gestapovce, ki so ga naslednji dan izvohal s policijskim psom. Odpejli so tudi Stanjka, skrivajočega se na Smigovčevi domačiji. Slana je prišel v roke bližnjim terencem. Gestapovci niso prizanesli Smigovčevi in Nedokovi družini. Šele po mučnem zaslišanju v zaporih so jih izpustili na svobodo.

Jurkovičeva družina je hrabro rešila tri ameriške padalce.

Uporna srca! Niso jih strle aretacije, preiskave stanovanj, zapiranja in mučenja očeslavskih vaštanov. Vsa vas se je združila v trpljenju, bila je močna, kakor sveženj trdno zvezanih palc.

Toda usoda je hotela drugače. V partizanki Miri je bil izdajalec. Potuhnjen in skrit se je

marca predal kozakom. Mira je bila vedno v bližini Jurkoviča in je vedela za vsako domačijo, ki je podpirala partizane. Kakor kuga je prihajala s kozaki v vas in po vrsti izdala očeslavske ljudi: Karola Budjo, Franca Budjo, Franca Sršena, Alojza Domanjka, Marijo Zorgerjevo in Maksa Kremplja, ki so jih gestapovci odpeljali v ljutomerske zapore. Po strahotnem mučenju so padli kot talci pri Smodiševem mlinu na Moti.

Pihlarjev Feliks je padel na Janževem vrhu, zadet od švabskih krogel...

Stranjšaka in Sršena iz Kaple so Nemci ustrelili blizu Celja...

11. marca 1945 se je oglasil pri Totovi družini vodja očeslavske skupine Jovo. Totovi so ga kot po navadi toplo sprejeli pod streho. Se danes povedo prišlecu, da je bil Jovo takrat posebno razpoložen ter se je pohvalil, da se v Očeslavcih počuti zelo varnega. Toda zmotil se je!

Po opravljenem terorju v vasi je koraška drhal z izdajalko Miro pridvela pred Totov mlin. Zadnji trenutek so domači opazili nevarnost ter nanjo orožili svojega gosta. Jovo ni dolgo

pomislljal, temveč je v naglici stekel na podstrešje in skočil skozi lino na streho prizidane stavbe. Slišen ropot... Urno je vzel pot pod noge in jo ubral preko Štavnice na bližnji travnik. Prepozno! Skozi lino mlina so zapele brozestrelke. Jovo je padel in obležal. Po dolgem obotavljanju so se mu zločinci približali, toda našli so le mrtvo truplo junaka...

Totovo družino so kozaki zverinsko mučili. Morala je v mariborsko kaznilnico. Po priporočilu izdajalke Mire so sa posebno znesli nad Totovo Marijo, katere izmučeno telo se je zvijalo pod udarci rabljeve blikovke. Majski dnevi so jim vrnilli svobodo brez očeta Jožefa, ki je ni dočakal...

Očeslavci — »partizanska« vas! Mnogo krvi in žrtv si dala za našo svobodo — po pravici te imenujeto otok sredi sovražnih postojank. Sinovi tvojih nedrij so sanjali o mladi Republiki svobode in pravice ter dali na njen oltar svoje najdražje — mlada življenja. Nanje ne bomo nikdar pozabili kajti partizanska junaštvo je slovensko ljudstvo zapisalo z zlatimi črkami v zgodovino svoje vstaje.